

Palvelutoimialat voimakkaassa kasvussa Lapissa

Timo Rautajoki, johtaja, Lapin kauppakamari

Lapin matkailun kehitys on ollut vuosikymmenen alkupuolella tasaisen varmaa. Paria heikompaa vuotta lukuun ottamatta kasvuprosentit olivat Lapissa reippaasti yli viiden prosentin luokkaa. Vuoden 2016 aikana matkailuala aloitti ennennäkemättömän kasvuloikan, jonka loppu ei ole tänä päivänäkään vielä näkyvissä. Aasiasta ja erityisesti Kiinasta on tullut selkeä kasvun veturi. Matkailijoita on riittänyt myös perinteisistä Keski-Euroopan maista ja Britanniasta, joten kasvuprosentit ovat nykyään kaksinumeroisia.

Tämän vuoden tammikuussa tuli varsinainen matkailujytky, kun kasvu edellisvuoteen oli peräti 40 prosenttia. Myös tuoreet lentoliikennetilastot näyttävät hurjia kasvulukuja. Lapin lentoasemien matkustajamäärät kasvoivat viime joulusesonkina 20.3 prosenttia verrattaessa edellisvuoteen. Helsinki-Vantaan kautta Lappiin tulleiden kiinalaismatkailijoiden määrän kasvuprosentti (167) on aivan omaa luokkaansa. Kaikkien ennusteiden mukaan nuo määrät tulevat kuluvan vuoden aikana edelleen kasvamaan.

Matkailun voimistuva kehitys on heijastunut hotellien, ravintoloiden ja ohjelmapalvelujen lisäksi myös muille palvelutoimialoille. Sen positiiviset vaikutukset Lapin kauppaan on tunnettu jo pitkään. Kaupan toimialan liikevaihdon trendi Suomessa on ollut viime vuosina laskeva digitalisaation aiheuttaman rakennemuutoksen vuoksi. Lappi on kuitenkin selkeä poikkeus, sillä viimeisimmän Lapin suhdannekatsauksen mukaan vuoden 2013 jälkeen maakunnan kauppojen liikevaihto on ollut tasaisesti kasvavaa muuhun Suomeen verrattuna. Kuluneen talven tilastot eivät ole kaupan osalta vielä valmiina, mutta matkailussa puhutaan jo supertalvesta ja on hyvin todennäköistä, että ainakin matkailupaikkakunnilla myös kaupan luvut ovat kasvussa.

Kauppan lisäksi matkailun voimakkaan kasvun vaikutukset näkyvät ennen pitkää lähes kaikissa palveluissa. Uusia toimijoita tulee alalle jatkuvasti. Airbnb on jo tullut ainakin Rovaniemelle ja myös Uber-taksipalvelut ulottunevat ainakin lähivuosina Lappiin saakka riippuen tietenkin

lainsäädännön kehityksestä. Airbnb on viimeisimpien tietojen mukaan vaikuttanut jo asuntosijoittamiseen. Rovaniemellä osa perinteisesti vuokralle tarjotuista asunnoista on siirtynyt matkailukäyttöön. Autonvuokrauksestaakin on tullut kasvutoimiala Lapissa, kun aasialaiset turistit haluavat lähteä seuraamaan revontulia ympäri maakuntaa ja jopa naapurimaihin saakka.

Palvelujen voimakas kysyntä luo myös haasteita. Mikäli nykyinen kehitys jatkuu läheskään samaan tahtiin, matkailu on muuttumassa Lapissa ympärivuotiseksi toimialaksi ja muiden palveluiden on tultava perässä. Yritysten on uskallettava kasvaa ja investoida aika epävarmassa maailmassa. Puhtaan luonnon ja siihen liittyvien elämysten lisäksi Lapin vetovoimaa on lisännyt alueen turvallisuus verrattuna moniin muihin perinteisiin matkailukeskuksiin. Myös ammattitaitoisesta työvoimasta tulee pula hyvin pian. Itse asiassa työvoimapula on jo tosiasia myös talvikaudella. Matkailun ympärivuotisuus toisaalta myös mahdollistaa vaikkapa viimeisen parinkymmenen vuoden aikana Lapista pois muuttaneen noin 20000 ihmisen paluumuuton, mikäli uusia työmahdollisuuksia löytyy.

Uusia työmahdollisuuksia löytyy todennäköisesti myös paljon puhutun SOTE-uudistuksen myötä. Ainakin tässä vaiheessa näyttää siltä, että sosiaali- ja terveyspalvelujen valinnan mahdollisuus kasvattaa myös Lapissa niitä tarjoavia yrityksiä. Joka tapauksessa alueuudistuksen yhteydessä on otettava huomioon maakunnan kasvun mahdollisuudet ja kaikkien palveluiden saatavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää ehdottomasti sitä, että matkailun erityisesti huippusesonkien tuoma väestönlisäys otetaan huomioon myös yhteiskunnan muiden palveluiden kuten, poliisien, rajavartioiden ja muiden virkamiesten määrässä, koska niiden nykyinen taso ei riitä mahdollisissa ongelmatilanteissa. Lapin palveluiden on pystyttävä lähivuosina vastaamaan jatkuvasti kasvavaan kansainväliseen kysyntään. Se on toisaalta haaste, mutta ennen kaikkea suuri mahdollisuus.

Timo Rautajoki